

8. Захлебный А. Н., Суравегина И. Т. Экологическое образование школьников во внеклассной работе: Пособие для учителя. – М.: Просвещение, 1984. – 160 с.
9. Сухомлинский В.А. Избранные педагогические сочинения: В 3-х т. Т.1. – М.: Педагогика, 1979. – 640с.
10. Урсул А.Д., Демидов Ф.Д. Устойчивое социоприродное развитие: Учебное пособие. – М.: РАГС, 2006. – 328 с

Анотація

У статті розглядаються педагогічні аспекти формування природоохоронної культури старшокласників у позакласній роботі як неперервного психолого-педагогічного процесу цілеспрямованої творчої взаємодії вчителя та учнів, метою якої є стимулювання позитивної мотивації старшокласників на здійснення активної природоохоронної діяльності, формування цілісної системи природоохоронних знань, навичок і вмінь як основи активної життєвої позиції.

Аннотация

В статье рассматриваются педагогические аспекты формирования природоохранной культуры старшеклассников во внеклассной работе как непрерывного психолого-педагогического процесса целенаправленного творческого взаимодействия учителя и учащихся, целью которого является стимулирование положительной мотивации старшеклассников на осуществление активной природоохранной деятельности, формирование целостной системы природоохранных знаний, навыков и умений как основы активной жизненной позиции.

Summary

The article examines the pedagogical aspects of environmental culture in high school extracurricular activity as a continuous process of psychological and pedagogical purposeful creative interaction between teacher and students whose purpose is to stimulate positive motivation of high school students in active environmental protection, forming an integrated system of environmental knowledge, skills and abilities as the basis for active life position.

Ключові слова: природоохоронне виховання старшокласників, природоохоронна культура, природоохоронна відповідальність, ціннісні орієнтації.

Ключевые слова: природоохранное воспитание старшеклассников, природоохранная культура, природоохранная ответственность, ценностные ориентации.

Key words: environmental education high school students, environmental culture, environmental responsibility, value orientation.

Подано до редакції 01.10.2011.

УДК 373.51

©2012

Калінська

А.В., Левківський М.В.

ОКРЕСЛЕННЯ ГОТОВНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО ВИБОРУ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Інтеграція України в світовий економічний простір супроводжується зростанням конкуренції між спеціалістами високої кваліфікації. Соціальне замовлення на професіонала у сфері економіки та підприємництва, конкурентоздатну (економічно грамотну, професійно мобільну, творчу, активну, психологічно підготовлену), успішну особистість вимагає забезпечення належного рівня економічної підготовки учнівської молоді. Професійне самовизначення в економічній сфері характеризується специфічними особливостями, зумовленими якісною своєрідністю майбутньої професійної діяльності, яка вимагає підприємливості, ініціативності, самостійності, гнучкості, аналітичних умінь, здатності комплексно оцінювати економічну ситуацію та оперативно приймати рішення. Одним із завдань економічної підготовки у профільній старшій загальноосвітній школі є підготовка юнаків та дівчат до усвідомленого вибору економіко-підприємницьких професій як напряму їхньої майбутньої професійної спеціалізації. Тому вчитель профільної школи повинен бути не просто спеціалістом високого рівня, але й забезпечувати варіативність, особистісну та практичну орієнтацію навчально-виховного процесу, формувати компетентності, які необхідні молоді для продовження навчання та ефективного подальшого професійного функціонування в економічній сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Комплексність, теоретична і практична значущість проблеми підготовки учнівської молоді до вибору професії визначили широту та інтенсивність її дослідження. Загальні проблеми професійного самовизначення дітей та молоді окреслені в роботах Л.Йовайши, Є.Клімова, Г.Левченка, В.Мадзігона, Є.Павлютенкова, К.Платонова, Г.Пустовіта, А.Сазонова, В.Сидоренка, В.Симоненка, В.Синявського, М.Тименка, Б.Фидоришина, С.Чистякової та ін. Проблему вибору майбутньої професії у юнацькому віці, особливості соціалізації старшокласників аналізували психологи І.Бех, Р.Бернс, Л.Божович, І.Кон, В.Рибалка, П.Шавір та ін. Суттєво, що проблема визначення

критеріїв, показників і рівнів сформованості готовності особистості до вибору професії є предметом цих досліджень. Професійне самовизначення розглядається вченими як обов'язковий і надзвичайно важливий етап саморозвитку особистості та головний механізм формування її як суб'єкта праці. Про це, зокрема, наголошується в працях Є.Клімова, який доводить, що самовизначення – це не одноразовий акт вибору, а цілий ряд рішень упродовж усього віку людини, які зумовлені способом її життя [4, с. 55].

Низку сучасних досліджень присвячено підготовці старшокласників до підприємницької діяльності (М.Вачевський, В.Дрижак, Д. Закатнов, С. Мельников, О.Павелків, Н.Побірченко, Р. Пустовіт, К. Старченко, О. Тополь, Л.Чеботарьова), психологічним особливостям мотивації підприємницької діяльності (Н. Худякова), готовності старшокласників до вибору професій у сфері менеджменту (Н.Ковальська). Учені довели необхідність розвитку в учнів здатності до самопізнання та пізнання особливостей ринкового середовища, адекватної самооцінки та оцінки сучасних вимог професій економічної сфери, узгодження власних можливостей із вимогами обраної професії. Проблему формування у старшокласників готовності до вибору професій сфери економіки та підприємництва ми розглядаємо як один з перспективних напрямів навчально-виховної роботи профільної загальноосвітньої школи.

Формулювання цілей статті... Зважаючи на означене вище, метою даної статті є визначення критеріїв, показників і рівнів сформованості готовності старших школярів до вибору професій сфери економіки та підприємництва в умовах профільного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження... Готовність старшокласників до вибору професій сфери економіки та підприємництва в умовах профільного навчання нами розглядається як інтегральне особистісне новоутворення, що включає: потреби, мотиви, інтереси, ціннісні орієнтації; економічні знання, вміння, навички; професійно значущі особистісні якості та комплекс індивідуальних особливостей, які забезпечують професійне самовизначення особистості і високу ефективність її подальшого професійного функціонування в економічній сфері. Для визначення основних критеріїв сформованості готовності старшокласників до вибору економіко-підприємницьких професій ми дослідили різні погляди вчених на сутність критеріїв та принципи їх виокремлення [2; 3; 5; 7; 9; 10; 12; 13; 14; 15]. Критерій (грец. *kryterion* – засіб судження) [3, с. 731]; “мірило для визначення, оцінки предмета чи явища; ознака, взята за основу класифікації” [14, с. 305]; “підстава для оцінки чогось; мірило” [5, с. 122.]; “підстава для оцінки, визначення або класифікації чогось; мірило” [15, с. 428]; “ознака, на основі якої виводиться оцінка, визначення або класифікація чого-небудь; мірило оцінки” [10, с. 374]. Науковці визначили загальні вимоги до виділення й обґрунтування критеріїв: критерії повинні відображати основні закономірності формування особистості. За допомогою критеріїв слід встановлювати зв'язки між всіма компонентами системи, якісні показники повинні виступати в єдності з кількісними. На думку І.Блощинського, сформовані критерії мають відображати ознаки, притаманні предмету, який вивчається; ознаки мають бути сталими, вони мають повторюватись та відображати сутність явища; система взаємопов'язаних ознак повинна розкривати основний зміст критеріїв [2, с. 75; 7].

При дослідженні готовності, окрім якісних критеріїв, учені виділяють рівні сформованості феномену готовності на підставі кількісних критеріїв. Саме рівневий підхід складає основу дослідження будь-якого процесу розвитку як переходу від одного рівня до іншого, більш складного і якісно відмінного. У науковій літературі рівнем називають співвідношення “нижчих” і “вищих” щаблів розвитку структур тих чи інших об'єктів або процесів [8]. Рівень – це: “щабель досягнутий в розвитку чого-небудь, якісний стан, ступінь розвитку” [13, с. 617]; “міра якості, величина, ступінь досягнуті в чому-небудь” [15, с. 767]; “ступінь, що характеризує якість, висоту, величину розвитку чогось” [5, с. 231]. Рівень вияву, якісна сформованість, визначеність критерію виражаються в конкретних показниках. Показник – “ознака” [5, с. 201]; “доказ, ознака, свідчення чого-небудь; дані про результати діяльності” [15, с. 695]; показники є якісними і кількісними характеристиками окремих якостей і станів соціальних об'єктів та процесів, сукупність яких виражає їх сутнісні особливості в статичній і динамічній [6, с. 234]. Показники характеризуються, у свою чергу, кількома ознаками – “властивостями, особливостями чогось; тим, що свідчить про щось” [15, с. 594].

Незважаючи на достатньо ґрунтовні дослідження проблеми професійного самовизначення, на даний час до його змісту вчені відносять різні за значенням складові, виділяються також і неоднакові критерії та показники сформованості. Для оцінки готовності старшокласників до професійного самовизначення Д.Закатнов використовує такі критерії, як: мотиваційний (сформованість ієрархії мотивів вибору професії; наявність стійкого інтересу до певної професії; сформованість професійних намірів); когнітивний (здатність до самоаналізу; здатність до аналізу професій; наявність профорієнтаційних знань; адекватна самооцінка); практичний (наявність обґрунтованого особистого професійного плану та здійснення практичних заходів щодо його реалізації) [11, с. 25]; М.Шабдінов виділяє пізнавально-рефлексивний (когнітивна складність системи знань старшокласника про себе та майбутню професію); емоційно-ціннісний (диференційоване ставлення до різноманітних професій і ставлення до себе як суб'єкта обраної професії); практично-результативний (наявність комплексу професійно важливих якостей, необхідних для успішної в майбутньому діяльності в обраній сфері) критерії [17, с. 7]; Л.Турчина для

оцінки готовності старшокласників до вибору професії в умовах профільного навчання використовує такі критерії, як когнітивний (наявність знань основ професійного вибору, способів класифікації професій, формули професії, якій віддається перевага, шляхів реалізації профнамірів і перспектив професійного зростання); мотиваційно-потребнісний (усвідомлення старшокласником своїх професійно важливих якостей і їх самооцінка, визначення професійних інтересів і потреба в адекватному професійному виборі, а також сформованість системи особистісно і соціально значущих якостей професійного вибору й ідеалу); діяльнісно-практичний (сформованість професійних намірів і їх узгодженість із батьками, прояви вольової активності у виборі майбутньої професії, уміння здійснювати самоконтроль готовності до професійного вибору) [16, с. 9].

У структурі готовності старшокласників до вибору професій сфери економіки та підприємництва (тут і далі ГСДВПСЕСП) в умовах профільного навчання нами виділено мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісно-практичний та рефлексивно-оцінний компоненти. На основі аналізу зазначеної вище психолого-педагогічної літератури відповідно до компонентів даної готовності визначимо критерії, показники та рівні її сформованості.

Критерієм сформованості мотиваційно-ціннісного компонента ГСДВПСЕСП в умовах профільного навчання, який визначає ставлення старшокласника до вибору майбутньої професії, є стійкість мотивації щодо майбутньої професійної економічної діяльності. Мотивація дає змогу охарактеризувати програму досягнення професійної майстерності у економіко-підприємницькій сфері. Показники даного компонента є складовими спрямованості особистості та характеризують професійні домагання юнаків і дівчат старшого шкільного віку (мотиви, професійні інтереси, професійні наміри, ціннісні орієнтації). Мотиви вибору економіко-підприємницької професії нами розглядаються як спонукання юної особистості до майбутньої професійної діяльності (чіткість, дієвість, стійкість ієрархічної структури мотивів вибору професії, в якій переважають мотиви, пов'язані із змістом професійної економічної діяльності). Вони бувають опосередковані та безпосередньо пов'язані зі змістом, процесом та результатом праці. Професійні інтереси (наявність професійних інтересів: інтереси диференційовані до різних професій, зосередженість на одній професії, інтерес до групи професій, ситуативний інтерес; наявність і чіткість особистого професійного плану) ґрунтуються на усвідомленні суспільно-економічної й особистісної значущості професійної економічної діяльності. Вони проявляються у прагненні старшокласника оволодіти необхідними економічними знаннями, уміннями, навичками та професійно важливими якостями. Професійні наміри (стійкість внутрішньої спрямованості особистості діяти в напрямку професійного самовизначення у сфері економіки та підприємництва: обрана майбутня професія, обраний лише навчальний заклад для продовження освіти, не обрана професія) будуються на основі професійних інтересів в результаті профорієнтаційної роботи. Стітка мотивація характеризує не лише диференційоване ставлення до професій сфери економіки та підприємництва, зосередженість на одній з них, а й активну діяльність з пропедевтичного оволодіння нею на етапі навчання у старшій школі.

Зміст когнітивного компонента ГСДВПСЕСП в умовах профільного навчання суттєво зміщується у сторону предметних економічних знань та знань прикладної економіки. Показниками даного компонента є, також, знання кон'юнктури ринку праці, наукових основ професійного вибору, способів класифікацій професій, особливостей професій сфери економіки та підприємництва, економіко-підприємницького професійного середовища, професійно значущих якостей та індивідуальних особливостей особистості, шляхів реалізації професійних намірів і перспектив професійного зростання. У педагогічній практиці різні характеристики якості знань (гнучкість, глибину, оперативність, систематичність, міцність тощо) вимірюють за допомогою тестів. При цьому використовують коефіцієнт засвоєння, коефіцієнт усвідомленості [1, с. 5] та коефіцієнт автоматизації. Основним критерієм сформованості когнітивного компонента ГСДВПСЕСП є глибина і міцність знань.

Діяльнісно-практичний компонент даної готовності передбачає систему вмінь, яка включає: вміння розробляти особистий професійний план та здійснювати практичні заходи щодо його реалізації у навчально-практичній діяльності, уміння притаманні професіям економіко-підприємницької сфери (організаційні, аналітичні, конструктивні, комунікативні, інформаційно-орієнтаційні, лідерські, емпатійні, дослідницькі, корекційні), які розвиваються в процесі реалізації особистого професійного плану. Основним критерієм сформованості діяльнісно-практичного компонента ГСДВПСЕСП є точність вмінь.

Рефлексивно-оцінний компонент ГСДВПСЕСП в умовах профільного навчання, передбачає самоусвідомлення старшокласниками своїх життєвих планів у проекції на майбутню професійну економічну діяльність. Центральним механізмом здійснення професійного самовизначення особистості є рефлексія, яка на кожному з його етапів забезпечує змістове наповнення самоусвідомлення, визначення ступеня відповідності та узгодженості його змісту у самосвідомості особистості, самостійний відповідальний вибір професії та формування особистого професійного плану. Об'єктивно задана потреба професійного самовизначення змушує старшокласника замислюватися над питаннями праці людини, порівнювати різні професії між собою, аналізувати їх специфіку й у такий спосіб виробляти власне оцінне судження про той чи інший вид трудової діяльності. Поряд із цим юна особистість примірює себе до таких професій, аналізує можливості й розробляє ймовірні шляхи оволодіння ними, формує власне уявлення про своє "Я – реальне", яке відповідає чи не відповідає, або ж

відповідає лише частково рівню тих вимог, які висуває обрана або бажана професія до фахівця. Тобто на основі самопізнання формується самооцінка (адекватна, завищена, занижена) знань про власні можливості та вимоги майбутньої професії [7]. Показниками рефлексивно-оцінного компонента є саморозуміння і самооцінка, які характеризують відповідність суб'єктивної оцінки особистістю самої себе (власних фізичних сил і розумових здібностей, вчинків, мотивів, мети і завдань своєї діяльності та поведінки, свого ставлення до оточення, інших людей та самої себе) стосовно реального вияву зазначених характеристик у повсякденних учинках і діях, самоконтроль готовності до вибору економіко-підприємницької професії, самовдосконалення до рівня вимог обраної професії. Основним критерієм сформованості рефлексивно-оцінного компонента ГСДВПСЄП в умовах профільного навчання нами визначено адекватність самооцінки образу "Я".

Рівні прояву показників сформованості ГСДВПСЄП нами визначені за чотирьохрівневою градацією: високий (творчий), достатній, середній та низький. Результатом формування у старшокласників готовності до вибору професій сфери економіки та підприємництва в умовах профільного навчання є сформованість в учнів усіх складових структури даного інтегрального особистісного новоутворення. Для школярів із високим (творчим) рівнем відповідної готовності характерна яскраво виражена стійка мотивація вибору професії сфери економіки та підприємництва: наявна чітка, стійка і дієва ієрархічна структура мотивів вибору професії, в якій переважають мотиви, пов'язані із змістом майбутньої економічної діяльності. Чіткою є диференційована ієрархічна структура ціннісних орієнтацій, в якій виділені цінності збігаються з обраною професією. Простежується стійка ціннісна орієнтація на успішну самореалізацію у економіко-підприємницькій сфері; чітко виражені професійні інтереси; майбутня професія обрана. Ці старшокласники мають глибокі і міцні знання наукових основ професійного вибору, способів класифікацій професій, кон'юнктури ринку праці, мінливості і різноманітності світу професій загалом та економіко-підприємницьких професій зокрема, особливостей професій сфери економіки та підприємництва, економіко-підприємницького професійного середовища, прикладної економіки, професійно важливих якостей та своїх індивідуальних особливостей, шляхів реалізації професійних намірів і перспектив професійного зростання. Юнаки та дівчата вже обрали майбутню професію у сфері економіки та підприємництва і реалізують особистий професійний план (ОПП), вільно володіють уміннями, притаманними професіям економіко-підприємницької сфери, які розвиваються в процесі виконання особистого професійного плану. Для таких дітей характерні: глибока особистісна рефлексія власних життєвих і професійних планів, здатність до самоаналізу та аналізу професій, адекватна самооцінка, самовдосконалення до рівня вимог обраної професії, усвідомлений відповідальний вибір професії сфери економіки та підприємництва, який повністю співпадає із напрямком розвитку творчої, успішної особистості. В учнів із достатнім рівнем сформованості ГСДВПСЄП наявна мотивація вибору цих професій, ними уже обрана сфера майбутньої професійної діяльності (сфера економіки та підприємництва); наявний інтерес до економіко-підприємницьких професій. Їхні наміри коливаються в межах найближчої перспективи. При диференціації цінностей старшокласники користуються такими характеристиками, як впевненість у собі, матеріальна забезпеченість. Ці учні мають менш глибокі і систематизовані економічні знання та знання про ринок праці. Вони достатньо обізнані про економіко-підприємницькі професії та їх вимоги до особистості, про професійно важливі якості та свої індивідуально-психологічні особливості. Старшокласники мають професійний план на найближчу перспективу та програму дій з його реалізації. Здійснюється розвиток професійно важливих умінь в процесі реалізації ОПП. Учні мають достатній рівень самоусвідомлення своїх професійних планів, адекватну самооцінку, вмють здійснювати самоконтроль готовності до вибору професії сфери економіки та підприємництва. В юнаків та дівчат старшого шкільного віку із середнім рівнем даної готовності опосередкована мотивація, здебільшого наявні суто прагматичні мотиви; простежується ситуативний інтерес – учень диференціює різноманітні види діяльності за ступенем привабливості, але пасивний стосовно них. Професійна діяльність в економіко-підприємницькій сфері розглядається старшокласниками як один із можливих варіантів професійної діяльності, у ієрархії цінностей переважають матеріальні цінності. Ці учні володіють неповною та несистематизованою інформацією про світ професій, професії сфери економіки та підприємництва, про ситуацію на ринку праці. Вони мають середній рівень знань власних індивідуальних особливостей, опрацьовують можливі варіанти майбутньої професійної діяльності. У них розвинуті лише окремі професійно важливі уміння. Характерний середній рівень самоусвідомлення. Процес самопізнання у школярів залежить від зовнішнього впливу та частково завищеною або заниженою є самооцінка.

У старшокласників із низьким рівнем готовності до вибору професій сфери економіки та підприємництва відсутня або ледве помітна диференціація мотивів, які не стійкі й не впливають на діяльність. У них відсутня чітка диференціація інтересів, подобаються лише окремі сторони професійної економічної діяльності, питання професійного самовизначення не є актуальним. Вибір професії у цих учнів відбувається під впливом зовнішніх чинників. У них відсутні диференціація цінностей та професіографічні знання, а знання власних індивідуальних особливостей є поверховими. В цих школярів немає особистого професійного плану та відповідних професійно важливих умінь, самоусвідомлення – поверхове, низький рівень здатності до самоаналізу та аналізу професій, неадекватна самооцінка.

Висновки... Виділені критерії, показники та рівні сформованості готовності старшокласників до вибору професій сфери економіки та підприємництва в умовах профільного навчання є підґрунтям для подальшої експериментальної апробації у реальному навчально-виховному процесі.

Література

1. Беспалько В.П. О критериях качества подготовки специалистов / В.П.Беспалько // Вестник высшей школы. – 1988. – № 1. – С. 3-9.
2. Блощинський І.Г. Обґрунтування критеріїв і показників ефективності процесу формування адекватної самооцінки курсантів у навчальному процесі ВВЗО / І.Г.Блощинський // Наукові записки. – Вінниця : ВАТ "Віноблдрукарня", 2001. – Вип. 4. – С. 74-76. – (Педагогіка і психологія).
3. Вейсман А.Д. Греческо-русский словарь / А.Д. Вейсман. – 5-е изд. – СПб. : Издание автора, 1991. – 1370 с.
4. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения : учеб. пособ. [для студ. вузов] / Е.А. Климов. – Ростов на Дону : Феникс, 1996. – 512 с.
5. Короткий тлумачний словник української мови (Уклад.: Д.Г. Гринчишин, Л.Л.Гумецька, В.Л.Карпова та інші; Відп. ред. Л.Л. Гумецька). – К. : Рад. Школа, 1978. – 296 с.
6. Краткий словарь по социологии / сост. Э.М.Коржева, Н.Ф.Наумова. – М.: Политиздат, 1989. – 479 с.
7. Кулаков Р.С. Професійне самовизначення особистості: критерії та показники її сформованості в ранній юності / Р.С. Кулаков // Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України. Проблеми сучасної психології. – К., 2010. – Вип. 8. – С. 558.
8. Лапшин В.Н. Основные критерии и показатели уровня сформированности нравственно-волевой готовности курсантов к профессиональной деятельности / В.Н. Лапшин // Педагогико-психологические и медико-биологические проблемы физической культуры и спорта (Электрон. журнал Камской государственной академии физической культуры, спорта и туризма). – №1(18). – 2011. – С.5.
9. Новиков А.М. Как работать над диссертацией: пособие для начинающего педагога-исследователя / А. М. Новиков. – 4-е изд. – М. : Издательство "Эгвес", 2003. – 104 с.
10. Новый иллюстрированный энциклопедический словарь / под ред. В.И.Бородулина, А.П.Горкина, А.А.Гусева и др. – М. : Большая Российская энциклопедия, 2003. – 912 с.
11. Професійне самовизначення старшокласників : метод. посіб. / Упоряд. Л.Шелестова. – К. : Вид. дім "Шкіл. світ": Вид. Л. Галіцина, 2006. – 128 с.
12. Путляева Л.В. Современные психолого-педагогические проблемы профессионального обучения / Л.В.Путляева. – М., 1990. – 170 с.
13. Словарь русского языка / гл. ред. А.П. Евгеньева. – М. : Русский язык, 1981. – 794 с.
14. Словник іншомовних слів / Уклад.: С.М.Морозов, Л.М.Шкарапута. – К. : Наук. думка, 2002. – 680 с.
15. Сучасний тлумачний словник української мови: 65 000 слів / За заг.ред. д-ра філол. наук, проф. В.В.Дубчинського. – Х. : ВД "Школа", 2006. – 1008 с.
16. Турчина Л.О. Педагогічні умови підготовки старшокласників до вибору професії в умовах профільного навчання : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Л.О.Турчина // Східноукр. Нац. ун-т ім. В. Дала. – Луганськ, 2011. – 20 с.
17. Шабдінов М.Л. Формування професійного самовизначення старшокласників у процесі технологічної підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / М.Л. Шабдінов // Ін-т проблем виховання НАПН України. – К., 2010. – 20 с.

Анотація

У статті розкриваються критерії, показники та рівні сформованості готовності старшокласників загальноосвітньої школи до вибору професій сфери економіки та підприємництва в умовах профільного навчання.

Аннотация

В статье раскрываются критерии, показатели и уровни сформированности готовности старшеклассников общеобразовательной школы к выбору профессий сферы экономики и предпринимательства в условиях профильного обучения.

Summary

This article considers criteria, indexes and levels formation readiness for the senior pupils of general education to the choice professions of sphere of economy and enterprise in conditions of profile training.

Ключові слова: критерії, показники, рівні, готовність старшокласників до вибору професій сфери економіки та підприємництва, компоненти готовності, профільне навчання.

Ключевые слова: критерии, показатели, уровни, готовность старшеклассников к выбору профессий сферы экономики и предпринимательства, компоненты готовности, профильное обучение.

Key words: criteria, indexes, levels, readiness of senior pupils of readiness to the choice of professions of sphere of economy and enterprise, constituents of readiness, profile training.

Подано до редакції 01.10.2011.